

**EMBARGO 25 DECEMBER 2011, 13.00 UUR; HET GESPROKEN WOORD
GELDT.**

Kersttoespraak 2011

Kerstmis, het feest van licht in duisternis, roept de verwachting op van vrede en welbehagen. Juist vandaag kan het verlangen hiernaar ons helpen gevoelens van onvrede en onbehagen te overwinnen en ons in te zetten voor een leven in harmonie met de medemens en de natuur.

Velen in onze wereld leven in spanning en onzekerheid over het bestaan. Onrust en bezorgdheid om de dag van morgen overheersen ook in Europa en in óns land. Zorg is er niet alleen om individuele welvaart maar ook om het welzijn van allen en het beheer van de aarde. Met onze kostbare planeet wordt zorgeloos omgesprongen en wat zij ons geeft wordt slecht verdeeld. Armoede en ongelijkheid tasten de leefbaarheid aan en bedreigen maatschappelijke saamhorigheid. Zelfzucht en de hang naar overdaad maken blind voor schade aan onze natuurlijke omgeving en ondermijnen gemeenschapszin. Zicht op de eindigheid van wat de aarde ons kan geven en op de houdbaarheid van de samenleving raakt zoek.

Geen land kan er wél bij varen als mensen alleen zijn gericht op eigen gewin. Bij het bepalen van de waarde van alles moet daarom meer gelden dan geld alleen. Geldzucht en zich verrijken vervormen het doel van de economie. Aan de nood van hen die niet voor zichzelf kunnen opkomen mag niet worden voorbijgegaan. Allen moeten kunnen méé-delen in welvaart zodat het menselijk welzijn steeds wordt verbonden met het algemeen belang. Bovendien moet in elke besluitvorming de kwaliteit van de toekomst meetellen. Die ligt in beschermen van natuur en milieu, respect voor het culturele erfgoed en onderkennen van de immateriële waarden die zin geven aan beschaving. Met de afwegingen die nu worden gemaakt staat ook het leven van wie na ons komen op het spel; niemand mag daarvoor de ogen sluiten. Met kennis en informatie kunnen wij ons wapenen. Daarmee mag niet angst de drijfveer worden maar een nieuw gevoel van universele verantwoordelijkheid.

In het Handvest voor de Aarde wordt dit uitgangspunt zo verwoord: “De aarde, ons thuis, is een unieke leefgemeenschap. De mondiale natuurlijke omgeving met haar eindige hulpbronnen is ons aller zorg. Bescherming van de vitaliteit, verscheidenheid en schoonheid van de aarde is een heilige opdracht.” “Duurzaamheid” wordt dat vandaag genoemd. Dit vraagt niet alleen nieuwe eisen en regels voor houdbaarheid maar ook het bewust omgaan met al wat de natuur ons geeft. De aarde die het leven voedt maar niet voor zichzelf kan spreken, moet stem krijgen. In alle kleine en grote beslissingen zal die moeten doorklinken.

Bemoedigend zijn de vele initiatieven om goede voornemens in praktijk te brengen. Zuinig gebruik van energie en water ligt binnen ieders bereik. Kritisch en bewust kopen blijkt het hele aanbod van goederen en diensten te kunnen beïnvloeden. Ondernemers richten zich meer en meer op verantwoorde productie en houden rekening met de gevolgen voor het klimaat. Veel mensen spannen zich in voor natuurbehoud en leren kinderen oog te krijgen voor de onvervangbare schatten van de aarde. Ook voor de verbondenheid tussen landbouw en leefomgeving zetten velen zich enthousiast in. Op al die mogelijkheden kunnen wij elkaar aanspreken. Oude en nieuwe media informeren ons en roepen op om verantwoordelijkheid te nemen, elk

op eigen niveau. Wat begint in het klein kan uitgroeien tot een nieuwe cultuur van zorg om de toekomst. Wie de wereld wil veranderen, moet nu eenmaal beginnen bij zichzelf.

Al die hoopgevende aanzetten tot verandering vanuit de maatschappij krijgen in het nieuws minder aandacht dan de zorgen om geld en goed. Een diffuus gevoel van onbehagen kenmerkt de vertrouwenscrisis van deze tijd. In het dagelijks werk wordt dikwijls een tekort aan visie en idealen ervaren. Gebrek aan ruimte voor individuele verantwoordelijkheid ontmoedigt eigen inzet. Gevoelens van onmacht roepen boosheid op en afkeer van retoriek en regels. Maar vechten noch vluchten biedt uitzicht op hervorming van structuren en levensstijl. De uitdaging blijft zelf iets te dóen, samen met anderen en in betrokkenheid op de gemeenschap. Overal nemen mensen nu reeds eigen initiatieven tot een meer bewuste manier van leven. Dat biedt hoop op een nieuw toekomstperspectief. Het zijn juist de jongeren die ons vandaag daartoe aansporen. Met kracht van overtuiging, moed en zelfvertrouwen zoeken zij medestanders en inspireren zij hun omgeving met een positief elan.

Mahatma Gandhi zei eens: “De aarde heeft wel genoeg voor ieders behoefte maar niet voor ieders begeerte”. Als schepselen begiftigd met verstand en geweten mag van ons worden gevraagd dat we dit vertalen in dagelijkse zorg voor de aarde en inzet voor een rechtvaardige samenleving. Verbondenheid met de naaste en met de wereld om ons heen heeft Jezus ons zelf voorgeleefd. Met de boodschap van vrede en welbehagen kan Kerstmis ons uittillen boven de angst en onzekerheid van deze tijd. Laten wij zeggen wat wij hopen en doen wat wij kunnen.

Ik wens u allen een gezegend Kerstfeest toe.

Beginmuziek:

Preludium

Jacob van Eyck (1589-1657)

Arie Abbenes, Carillon van de Domtoren, Utrecht

Eindmuziek:

Serenade in C opus 48

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski

Suk-orkest Praag o.l.v. Jacques Francis Manzone